

Crítica >

L'estiu i el temps

«Els estius» és el cinquè llibre de poemes del castellanenc Josep Porcar

JORDI LLAVINA

El primer que sorprèn d'aquest llibre és la quantitat de coses que conté, la seva varietat temàtica i formal, la diversitat de les peces que el componen. Fa la impressió que Porcar hi ha volgut deixar dit tot el que l'anguniejava de feia temps (el seu darrer llibre datava de l'any 1998!).

Els estius comença amb un poema programàtic que reflexiona sobre la provisionalitat de la condició humana i sobre els límits de les nostres percepcions. Aquest poema inicial ja fa una referència a l'estació estival com a representació del temps de l'home (per Porcar, però, no hem vingut precisament a aquest món a passar l'estiu). A partir d'aquí, l'autor aborda temes com ara el drama de la immigració, la presència de l'altre, els límits (violats) de la llibertat, la paternitat, les mutacions de la civilització, la banalitat del turisme, la despersonalització, la precaritat de les relacions humanes, l'esborrament de les arrels («Aquesta terra corria per la teua sang. / Ara és la teua sang que corre per aquesta terra»).

Es tracta d'un llibre molt dinàmic, característic d'una època de crisi de valors, de redefinició dels conceptes. Les miniatures líriques conviuen amb poemes de caire netament narratiu i ideològic («Contra prínceps i profetes / defenem el nostre got de vi, les ganes de plorar / i, afortunadament, una valuosíssima desesperança»). Personatges públics com George W. Bush o Francisco Camps reben la punxa de la poesia de denúncia de Porcar (que mira de «desemmordassar el boç velat de cada mot»). Però aquesta prosaica consignació nominal d'uns polítics infaustos

«ELS ESTIUS»

Autor: JOSEP PORCAR
Editorial: BROQUIL EDICIONS
Pàgines: 80 / Preu:

Tip de presentar-se a certàmens literaris (tip de no guanyar i, doncs, de no poder publicar), Porcar va donar a conèixer aquest llibre a la xarxa. Com diu l'autor a l'inici del llibre, aquest va ser «un primer assaig del que podria ser un suport molt digne per a la poesia escrita, un sistema de publicació que prescindia de la impremta, de la tala d'arbres, de la contaminació de la indústria del paper i, sobretot, de les vies tradicionals d'edició del nostre país». Avui es pot continuar descarregant al seu bloc i també ha acabat tenint una edició convencional.

no rebaixa gens la qualitat d'una obra que té moments d'autèntica tensió. Si de cas, jo hauria deixat el llibre amb menys poemes: trobo que n'hi ha que no aporten gaire cosa i que, en canvi, contribueixen a desdibuixar una mica el to dels poemes més interessants i reeixits. En aquest sentit, un dels més colpidors és *Amb el gos a la muntanya*. O l'últim, *Setembre*, que acaba amb aquests versos: «Arriere queda el sol / dibuixat en la pell de la poma / que menja eternament un xiquet / despallat vora la mar». Més que no pas el color del llibre, personalment en recordaré l'impacte d'algunes de les composicions que aplega.

Imperis i nacions

Michael Howard explica el joc d'aliances que va desencadenar la Primera Guerra Mundial

XAVIER FERRE

Aquesta síntesi sobre l'evolució militar de la Guerra Europea (1914-1918) centra la reflexió en el descabdellament dels esdeveniments bèl·lics de la contesa. Amb tot, l'assaig deixa clar que la centralitat dels fronts de guerra definits pels dos blocs en lluita (França, Gran Bretanya, Itàlia i Rússia d'una banda, i Alemanya, l'Imperi Austrohongarès, Bulgària i Turquia de l'altra) no amaga la dinàmica social i política de cada país. És a així que, com l'autor planteja, la formació d'una economia de guerra precipità cicles revolucionaris a exemple de la revolució soviètica, que tingué la seva extensió germànica i austríaca. Així, cal destacar un fet decisiu: la composició de forces –i les estratègies politicoideològiques– de la cancelleria alemanya, amb un clar referenciu –militar i terratinent– de domini prussià.

La Primera Guerra Mundial, doncs, resta situada entre les polítiques d'expansió, la política dels gabinets i les cultures polítiques de cada país. Aquests tres factors, del tot definitoris per a comprendre no únicament els quatre anys de conflicte, sinó les seves conseqüències en l'emergència de nous estats nacionals europeus i eslaus, són explicitats amb claredat d'enfocament, sobretot a l'hora de contextualitzar els dos blocs opositors. Aquest objectiu resta condicionat per l'entrada en guerra dels Estats Units i les catorze clàusules de pacificació del president Wilson. En aquest sentit, tant el disseny de les campanyes militars –de guerra de desgast– com els principis de pau de Versalles deixaven entreveure els orígens polítics de la Segona Guerra

«LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL»

Autor: MICHAEL HOWARD
Editorial: CRÍTICA / Pàgines: 207

Una bona introducció a la Primera Guerra Mundial en què s'explica el joc d'aliances que la van fer esclatar i les conseqüències polítiques que ha tingut.

Mundial. En efecte, l'autor contextualitza determinades decisions –econòmicament i territorialment abusives– dels països aliats entre novembre de 1918 i gener de 1919 cap Alemanya, la característica de les quals féu dir a un testimoni nord-americà, observador dels *tractats de pau*, que estava naixent la promoció de 1940: la generació de la propera contesa continental. Poc serviren les prop de vuit milions de baixes d'ambdós bàndols.

La Primera Guerra Mundial constitueix una bona explicació de les aportacions i limitacions dels països negociadors a la fi de la contesa. Però aquesta rememoració exposa les causes endògenes que el pangermanisme i l'expansionisme imperialista estatunidenc establiren a l'alba del segle vintè, les causes legitimadores del següent període de guerra entre 1939 i 1945 i les mancances polítiques de la construcció europea, la nova recomposició no conclusa de la qual s'inventava els anys noranta del segle passat.

Novetats >

«L'ANY QUE EL MEU AVI VA VEURE PLOURE»

Autor: TOMÁS MOLINA
Editorial: COLUMNA
Pàgines: 288 / Preu: 18,50 €

Libre que posa a la disposició del lector moltes evidències i dades sobre els problemes que ens afecten en relació amb el canvi climàtic, i els reptes a què s'haurà d'enfrontar tant el nostre país com la resta del món a conseqüència de l'augment de la població, el clima canviant i els diversos avatars del nostre temps. És a dir, totes les claus per saber què passa ara i aquí.

«S'HA ACABAT EL BRÒQUIL»

Autor: DR. CAT
Editorial: MINA
Preu: 6,50 €

Únic membre conegut d'una misteriosa raça d'homes gat que habiten el subsòl del Garraf, en Dr. Cat ha participat en la majoria de lluites anticolonials del segle passat. És doctor en medicina (per la Universitat de Moscou) i en antropologia indígena (per la de Berkeley). Entre guerrilla i guerrilla, ha bastit un pensament original que orienta cap a l'alliberament definitiu de tots els pobles.

«JUGANT AMB FOC»

Autor text i imatges: JOAN ROMANÍ SCARAMUIX
Editorial: EDICIONS CASABLANCA

Es presenta el sisè llibre d'una col·lecció dedicada a les feines del camp. Està protagonitzat per dos ratolins, en Fermí i la Valentina, que viuen a pagès. Amb il·lustracions i guions del dibuixant Scaramuix, la col·lecció s'ha fet lloc entre les preferències dels petits. Aquest conte explica quines són les feines del camp al juny i mostra als nens les necessitats de ser prudents amb el foc i la pirotècnia. El darrer títol tractava del calendari.

«BERGUEDÀ. LA MUNTANYA, LA TRADICIÓ, LA TAULA. LA CUINA CENTENÀRIA»

Autor: ENRIC ALFONSO / Imatges: RAFAEL LÓPEZ-MONNÉ i XAVIER MENDIOLA / Editorial: AROLA

Aquest llibre, prologat per Pep Bernades, és una mirada a la comarca del Berguedà fet a través de les imatges de López-Monné, l'escriptura de d'Enric Alfonso i les receptes culinàries dels seus millors restauradors fotografiades per Xavier Mendiola. Ideal per als que volen descobrir aquesta comarca.

